



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 199/08-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. apríla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. J. K., T., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti zaručeného v čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na rešpektovanie súkromného života zaručeného v čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd príkazom sudcu Vojenského obvodového súdu Prešov pre prípravné konanie č. k. 3 Tp 505/07-10 z 30. mája 2007 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť MUDr. J. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júla 2007 faxom a písomným podaním 1. augusta 2007 doručená sťažnosť MUDr. J. K., T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti zaručeného v čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na rešpektovanie súkromného života zaručeného v čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) príkazom sudcu

Vojenského obvodového súdu Prešov pre prípravné konanie (ďalej len „vojenský obvodový súd“) č. k. 3 Tp 505/07-10 z 30. mája 2007.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe trestného oznámenia sťažovateľa zo 17. augusta 2005 pre podozrenie zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví a trestného činu násilia proti skupine obyvateľov a jednotlivcovi, ktorých sa podľa sťažovateľa mal dopustiť M. J., ktorý mu 30. júla 2005 mal hodiť do tváre zmes kamenia, štrku a piesku, Útvar vojenskej polície Prešov (ďalej len „vojenská polícia“) uznesením ČVS: VP PO-182/05 z 21. septembra 2005 začal trestné stíhanie vo veci trestného činu ublíženia na zdraví. Uznesením vojenskej polície ČVS: VP PO-182/05 z 27. apríla 2006 bolo trestné stíhanie zastavené, pretože skutok, pre ktorý sa viedlo trestné stíhanie, sa nestal. Sťažnosť sťažovateľa z 2. mája 2006 proti zastavujúcemu uzneseniu bola rozhodnutím Obvodnej vojenskej prokuratúry v Prešove (ďalej len „vojenská prokuratúra“) sp. zn. Opv 251/05 zo 16. mája 2006 zamietnutá, pričom podaním z 12. decembra 2006 sa sťažovateľ domáhal, aby Vyššia vojenská prokuratúra v Trenčíne (ďalej len „vyššia vojenská prokuratúra“) preskúmala rozhodnutie vojenskej prokuratúry. Vyššia vojenská prokuratúra listom č. k. VPt 187/06-7 zo 17. januára 2007 vyrozumela sťažovateľa, že vykonala opatrenia, aby bolo zastavené trestné stíhanie obnovené.

Vojenská polícia následne uznesením ČVS: ÚVP-PO-9/2007 z 25. januára 2007 začala opätovne trestné stíhanie vo veci trestného činu ublíženia na zdraví, na základe trestného oznámenia sťažovateľa. Vyšetrovateľovi Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície vo Vranove nad Topľou (ďalej len „vyšetrovateľ“) bolo nariadené vykonať v predmetnej veci vyšetrovanie, pričom vyšetrovateľ na základe príkazu sudcu Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) pre prípravné konanie sp. zn. Otp 216/07 z 15. februára 2007 pribral uznesením ČVS: ORP-46/OdV/VT-2007 z 2. marca 2007 do konania znalca na vyšetrenie duševného stavu sťažovateľa. Na základe sťažnosti sťažovateľa z 12. marca 2007 proti uzneseniu o pribratí znalca na vyšetrenie jeho duševného stavu prokurátor vojenskej prokuratúry uznesením sp. zn. Opv 251/05 z 28. marca 2007 toto uznesenie zrušil ako nezákonné s odôvodnením, že aj keď predmetné uznesenie „*samo osebe žiadne formálne*

*nedostatky nemá“*, sú tu dôvodné pochybnosti o nezaujatosti sudcu okresného súdu pre prípravné konanie, ktorý vydal príkaz na vyšetrovanie duševného stavu sťažovateľa, pričom v predmetnom uznesení prokurátor vojenskej prokuratúry súčasne konštatoval, že vecne príslušným súdom na prípravné konanie v danej veci je vojenský obvodový súd z dôvodu, že osoba podozrivá zo spáchania trestného činu podlieha právomoci vojenských súdov.

Na návrh vyšetrovateľa ČVS: ORP-46/OdV/VT-2007 z 23. mája 2007 vydal sudca vojenského obvodového súdu pre prípravné konanie 30. mája 2007 príkaz č. k. 3 Tp 505/07-10 na vyšetrovanie duševného stavu sťažovateľa, na základe čoho vyšetrovateľ uznesením ČVS: ORP-46/OdV/VT-2007 z 5. júna 2007 pribral znalca na vyšetrovanie duševného stavu sťažovateľa. Sťažnosť sťažovateľa z 11. júna 2007 proti uvedenému uzneseniu vyšetrovateľa bola uznesením prokurátora vojenskej prokuratúry sp. zn. Opv 251/05 z 25. júna 2007 zamietnutá ako nedôvodná.

V súvislosti s príkazom sudcu vojenského obvodového súdu č. k. 3 Tp 505/07-10 z 30. mája 2007, ktorým bol vydaný príkaz na vyšetrovanie duševného stavu sťažovateľa znalcom, sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie jeho základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti zaručeného v čl. 19 ods. 1 ústavy a práva na rešpektovanie súkromného života zaručeného v čl. 8 dohovoru.

K dôvodom sťažnosti sťažovateľ okrem iného uviedol:

*„Ako vyplýva z citovaného ustanovenia § 150 TP na to, aby bolo možné znalecky vyšetriť aj duševný stav svedka sa vyžaduje existencia závažných pochybností o tom, či nie je u svedka podstatne znížená schopnosť správne vnímať alebo vypovedať.*

*Z napadnutého uznesenia však nevyplývajú skutočnosti, ktoré by boli podkladom na vznik závažných pochybností pre takúto pochybnosť.*

*Bez toho, aby ich vyšetrovateľ ako dôvody vedúce k závažným pochybnostiam pomenoval, uvádza niektoré skutočnosti v odôvodnení napadnutého uznesenia. Takýmito skutočnosťami sú:*

- Podanie návrhu na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony Krajským úradom v P. Návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony voči poškodenému MUDr. K. bol podaný bývalým Okresným úradom vo Vranove n/T a Krajským úradom v P. bol tento návrh vzatý späť. Okresný súd v Prešove v konaní sp. zn. 16 C 200/04 rozsudkom zo dňa 19. 5. 2006, ktorý nadobudol právoplatnosť vo výroku, ktorým mu priznal MUDr. J. K. sumu 100.000,- Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy, dňa 4. 7. 2006, pričom táto náhrada nemajetkovej ujmy je odškodnením za zásah do práva na ochranu osobnosti MUDr. J. K., ktorý bol spôsobený práve nedôvodným návrhom bývalého Okresného úradu vo Vranove n/T na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony MUDr. K. Teda, ak mala zmienka o návrhu na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony MUDr. K. označením skutočností vyvolávajúcej závažnú pochybnosť o schopnosti poškodeného vnímať a reprodukovať v kontexte vyššie uvedeného rozhodnutia Okresného súdu v Prešove stráca svoje opodstatnenie. Je absurdné, aby vážne pochybnosti o schopnosti vnímať a rozpoznať poškodeného mal vyvolávať návrh na obmedzenie jeho spôsobilosti, ktorý bol nezákonným zásahom do práva poškodeného na ochranu osobnosti.

- Existencia sporov medzi poškodeným a susedmi. Ani pri použití všetkých možných logických postupov nie je jasné, ako môže táto skutočnosť vyvolávať závažné pochybnosti o schopnosti poškodeného správne vnímať a rozpoznať. Táto skutočnosť môže vypovedať len o zlých vzťahoch medzi poškodeným a jeho susedmi, do rodiny ktorých patrí aj podozrivý.

- Krajne špekulatívne konštatovanie, že je možné usúdiť, že poškodený chce za každú cenu preukázať, že susedia sa voči nemu dopustili neprávosti. Toto nie je žiadna skutková okolnosť. Je to krajne špekulatívny nepodložený a nesporne zaujatý úsudok vyšetrovateľa.  
(...)

Z ustanovenia § 150 TP vyplýva, že na vykonanie dôkazu znaleckým vyšetrením duševného stavu svedka je nevyhnutný príkaz súdu. V tomto prípade sudcu pre prípravné konanie. Je to teda sudca pre prípravné konanie, ktorý vydaním príkazu rozhodne o vyšetrení duševného stavu. Je však nesporné, že aj sudca pre prípravné konanie je pri vydávaní príkazu viazaný ustanovením § 150 TP, podľa ktorého možno znalecky vyšetriť duševný stav svedka len pri splnení podmienok v tomto zákone ustanovení obsiahnutých.

*Takýmito podmienkami je existencia závažných pochybnosti, o tom či nie je u svedka podstatne znížená schopnosť správne vnímať alebo vypovedať.*

*Ako už bolo vyššie uvedené, v predmetnej veci chýba existencia skutočností, ktoré by mohli vyvolať závažné pochybnosti o schopnosti sťažovateľa vnímať a vypovedať. (...)*

*Sťažovateľ považuje za potrebné zdôrazniť aj to, že v praxi orgánov činných v trestnom konaní je absolútnou výnimkou vyšetrovanie duševného stavu svedka, vyplývajúce len z rozporov medzi výpoveďami svedka a iných svedkov v konaní.*

*Pokiaľ sa v trestnom konaní vyskytne potreba odbornými znalosťami posúdiť osobnosť svedka alebo poškodeného a vyjadriť sa k jeho sklonom k skresľovaniu prežitých udalostí alebo klamaniu, takýto dôkaz sa vykonáva znaleckým posudkom z odboru psychológie.*

*Vzhľadom na to, že nejde o taký výrazný zásah do súkromia posudzovanej osoby, nie je na posúdenie osobnosti svedka alebo poškodeného potrebný príkaz sudcu.*

*Z týchto súvislostí vyplýva, že zákonodarca samotný považuje vyšetrovanie duševného stavu za taký výrazný zásah do súkromia posudzovanej osoby, že rozhodovanie o ňom zveril výhradne nezávislému súdu, resp. sudcovi. Ako však už bolo uvedené, aj tento orgán musí prihliadať na to „či sú splnené zákonné podmienky na to, aby takýto výrazný zásah do súkromia osoby prikázal. Inštitút príkazu súdu ( sudcu ) na vyšetrovanie duševného stavu je zároveň aj prostriedkom ochrany dotknutej osoby pred nezákonným a neoprávneným zásahom do jej súkromia.“*

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

*„Právo sťažovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti zakotvené v článku 19 ods. 1 Ústavy SR, právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života a jeho právo na rešpektovanie súkromného života podľa článku 8 Dohovoru bolo príkazom sudcu pre prípravné konanie Vojenského obvodového súdu v Prešove sp. zn. 3 Tp 505/2007-10 zo dňa 30. 5. 2007 porušené.*

*Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Vojenskému obvodovému súdu v Prešove pokračovať v porušovaní namietaných právach sťažovateľa.*

*Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje príkaz sudcu pre prípravné konanie Vojenského obvodového súdu v Prešove sp. zn. 3 Tp 505/2007-10 zo dňa 30. 5. 2007 a vracia mu vec na nové konanie a rozhodnutie.*

*Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- Sk.*

*Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“*

Podaním doručeným ústavnému súdu 14. apríla 2008 faxom a 16. apríla 2008 poštou sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v predmetnej veci vydal toto dočasné opatrenie:

*„Ústavný súd odkladá vykonateľnosť príkazu sudcu pre prípravné konanie Vojenského obvodového súdu v Prešove sp. zn. 3 Tp 505/07-10 z 30. 5. 2007, ktorým bolo nariadené vyšetriť duševný stav sťažovateľa až do právoplatného skončenia konania o sťažnosti sťažovateľa vedenej na Ústavnom súde SR pod sp. zn. Rvp 1293/07.“*

## II.

*Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.*

*Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom*

*predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.*

*Z odôvodnenia sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ spochybňuje existenciu závažných pochybností zakladajúcich podozrenie, že je u neho ako u svedka podstatne znížená schopnosť správne vnímať alebo vypovedať o prežitých skutočnostiach, na základe ktorých vyšetrovateľ navrhol vyšetrenie jeho duševného stavu v zmysle § 150 Trestného poriadku, avšak z petitu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ namieta porušenie ním označených práv rozhodnutím – príkazom sudcu vojenského obvodového súdu pre prípravné konanie č. k. 3 Tp 505/07-10 z 30. mája 2007.*

*Podľa § 162 ods. 1 Trestného poriadku súd rozhoduje rozsudkom, trestným rozkazom alebo príkazom, kde to zákon výslovne ustanovuje; v ostatných prípadoch rozhoduje, ak zákon neustanovuje niečo iné, uznesením.*

*Podľa § 181 ods. 2 Trestného poriadku písomné vyhotovenie príkazu musí obsahovať odôvodnenie vtedy, kde to zákon výslovne ustanovuje.*

*Podľa § 150 Trestného poriadku ak sú závažné pochybnosti, či nie je u svedka, ktorého výpoveď je pre rozhodnutie obzvlášť dôležitá, podstatne znížená schopnosť správne vnímať alebo vypovedať, možno znalecky vyšetriť aj duševný stav svedka. V takom prípade je vždy potrebný príkaz súdu, v prípravnom konaní sudcu pre prípravné konanie. Vyšetrenie duševného stavu svedka pozorovaním v zdravotníckom ústave nie je prípustné.*

*Z citovaných ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že príkaz ako jeden z druhov rozhodnutia v trestnom konaní musí byť odôvodnený iba v prípadoch, kde to zákon výslovne vyžaduje, pričom ustanovenie § 150 Trestného poriadku takúto vyslovenú požiadavku neobsahuje. Vzhľadom na uvedené možno námietky sťažovateľa týkajúce sa ním tvrdeného*

*nedostatku zdôvodnenia napadnutého príkazu sudcu vojenského obvodového súdu pre prípravné konanie č. k. 3 Tp 505/07-10 z 30. mája 2007 považovať za neopodstatnené.*

*V prvom rade treba poznamenať, že ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ, súc zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, domáha v petite svojej sťažnosti. Tvrdenia o porušení iných článkov ústavy uvedené mimo petitu ústavný súd pokladá za súčasť odôvodnenia, ktoré nemôže doplniť petit (III. ÚS 235/05).*

*V príkaze sudcu vojenského obvodového súdu pre prípravné konanie č. k. 3 Tp 505/07-10 z 30. mája 2007 je zreteľne označený návrh vyšetrovateľa, na základe ktorého bol vydaný príkaz na vyšetrovanie duševného stavu sťažovateľa s tým, že sudca pre prípravné konanie v príkaze uviedol: „Po oboznámení sa s predmetným návrhom, ako aj s kompletným vyšetrovacím spisom VOP Prešov OPv 251/05 som rozhodol príkaz na vyšetrovanie duševného stavu vydať, pretože je potrebné znalecky zistiť, či poškodený dokáže správne vnímať a reprodukovať prežité udalosti, resp. vecne jasne a neskreslene o nich vypovedať.“*

*Pokiaľ ide o sťažovateľom v odôvodnení sťažnosti namietanú nedostatočnosť dôvodov, ktorými vyšetrovateľ zdôvodnil návrh na vydanie príkazu na vyšetrovanie jeho duševného stavu, ústavný súd podotýka, že na aplikáciu § 150 Trestného poriadku postačuje dôvodná pochybnosť o tom, že u svedka je podstatne znížená schopnosť neskreslene, resp. objektívne reprodukovať prežité vnemy.*

*Navyše vo vzťahu k čl. 19 ods. 1 ústavy ústavný súd už vyslovil, že porušenie ním priznaných práv nemôže nastať samotným rozhodnutím štátneho orgánu, ktorým tento orgán uplatní svoju právomoc (I. ÚS 22/94, I. ÚS 13/01).*

Uvedené konštatovania boli podkladom na rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, ústavný súd nepovažoval za potrebné rozhodovať o návrhu sťažovateľa na vydanie dočasného opatrenia.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2008